ozone.bg

Джонатан Суифт

ПЪТЕШЕСТВИЯ ПО РАЗЛИЧНИ СТРАНИ НА СВЕТА ОТ ЛЕМЮЪЛ ГЪЛИВЪР

София, 2014

ozone.bg

Преводът е направен по изданието:

Jonathan Swift
Travels Into Several Remote Nations Of The World by Lemuel Gulliver,
First a Surgeon, and then a Captain of Several Ships

На корицата: портрет на Джонатан Суифт, художник Петър Станимиров

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизвеждана или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

© Теодора Атанасова, Боян Атанасов, превод, 2014
© Петър Станимиров, художник, 2014
© Издателство „Изток-Запад“, 2014

ISBN 978-619-152-375-7

ozone.bg

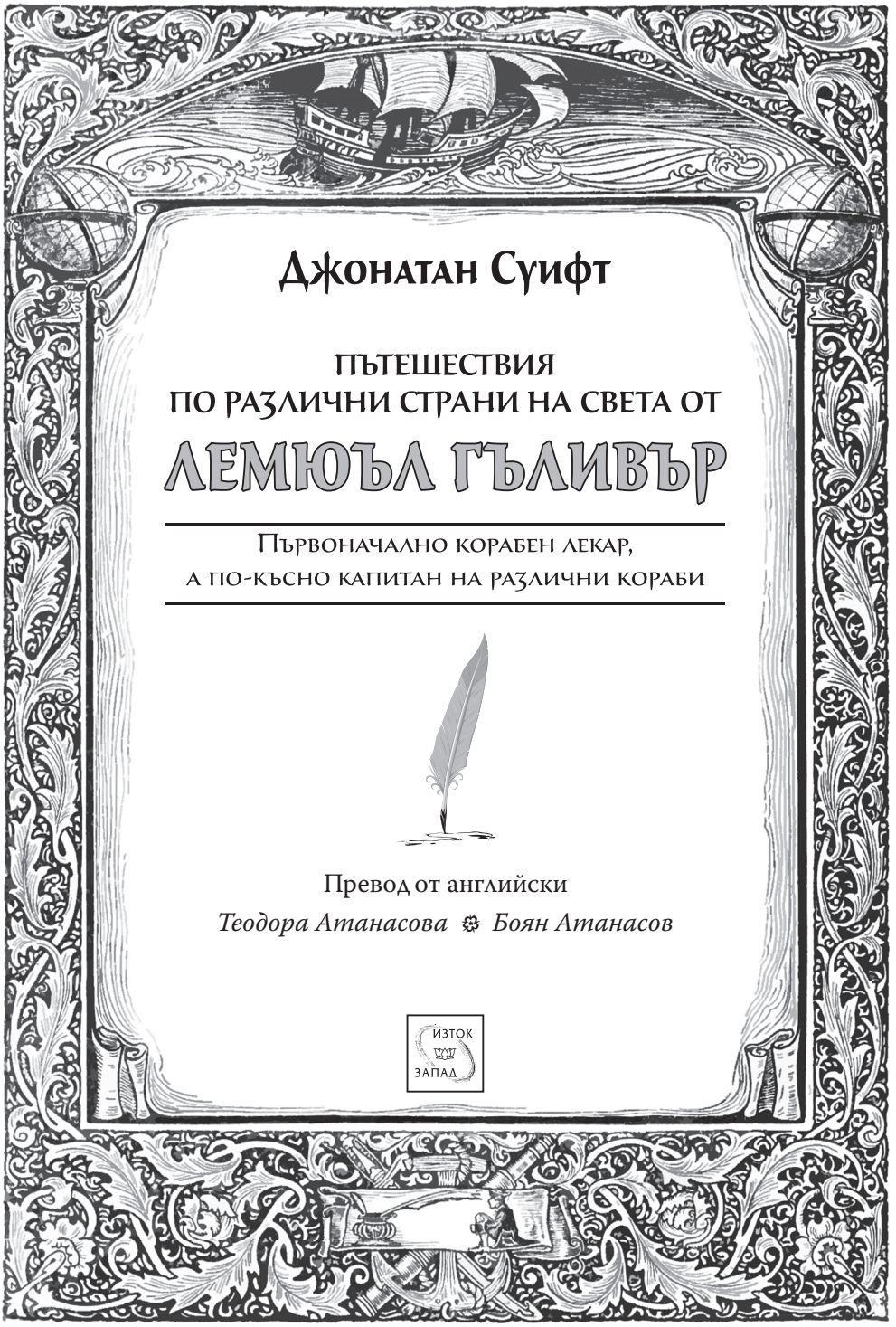

Джонатан Суифт

ПЪТЕШЕСТВИЯ ПО РАЗЛИЧНИ СТРАНИ НА СВЕТА ОТ ЛЕМЮЪЛ ГЪЛИВЪР

Първоначално корабен лекар,
а по-късно капитан на различни кораби

Превод от английски
Теодора Атанасова ❁ *Боян Атанасов*

ИЗТОК ЗАПАД

ozone.bg

Съдържание

Писмо от капитан Гъливър
до братовчед му Симпсън 7

Предговор на издателя 11

Част първа
Пътуване до Лилипутия 13

Част втора
Пътуване до Бробдингнаг 77

Част трета
Пътуване до Лапута, Балнибарби,
Лъгнаг, Глъбдъбдриб и до Япония 145

Част четвърта
Пътуване до страната на Хоинъмите 211

ozone.bg

ozone.bg

Писмо от капитан Гъливър до братовчед му Симпсън

Ще бъдете готов, надявам се, да признаете публично, ако Ви призоват да сторите това, че с неотстъпна и упорита настойчивост Вие ме убедихте да публикувам едно много разхвърляно и неуточнено описание на моите пътешествия; и че аз поисках да наемете някой млад господин, било от единия, било от другия университет[1], който да тури в ред записките ми, тъй както по моя съвет постъпи братовчед ми Дампиър със своята книга, озаглавена „Пътуване около света“. Но аз не си спомням да съм Ви упълномощавал да се съгласявате да се изхвърля нещо от тях, още по-малко пък да се допълва каквото и да било; затова с настоящото аз се отричам от всички подобни допълнения и особено от пасажа, отнасящ се до покойната благочестива и славна кралица Ана; макар наистина да я почитах и уважавах повече от всеки друг представител на човешкия род. Но Вие – или господинът, който е вмъкнал този пасаж – трябваше да имате предвид, че не съм имал никакво желание, пък и не би било прилично да възхвалявам което и да е човешко животно пред хоинъма, моя господар; освен това твърдението е изцяло невярно, тъй като, доколкото ми е известно – аз бях в Англия през част от Царуването на нейно величество, – тя управляваше успешно чрез един пръв министър, дори чрез двама последователно: първият беше лорд Гъдолфин, а вторият лорд Оксфорд; а според вашата редакция излиза, че съм казал „нещото, което не е така“. Също така в описанието на Академията на проектантите, както и в няколко пасажа от словото ми пред хоинъма, моя господар, Вие или сте пропуснали някои подробности от съществено значение, или сте ги смекчили и изменили по такъв начин, че едва мога да позная собственото си съчинение. Когато преди известно време Ви намекнах за това в едно мое писмо, Вие благоволихте да отговорите, че сте се страху-

[1] Кеймбридж и Оксфорд.

вали да не засегнете някои хора, че властта много строго следяла печата и можела не само да изтълкува неправилно всичко, което прилича на „инсинуация“ (мисля, тази дума именно употребихте), но и да Ви наложи наказание. Но моля Ви се, как може това, което съм казал преди толкова години, на повече от пет хиляди левги разстояние и при друго царуване, да важи за някои яхуси, за които сега се чува, че управляват стадото; особено по онова време, когато нито се сещах, нито се плашех, че ще имам нещастието да живея под тяхна власт. Нямам ли пълно основание да се възмущавам, когато виждах хоинъми да теглят коли, в които седят яхуси, като че ли хоинъмите са животни, а яхуси-те – разумни същества? И действително, тази чудовищна и отвратителна гледка беше главната причина да се завърна тук.

Смятам, че е уместно да Ви кажа всички тези неща, които се отнасят до Вас самия и до доверието, което Ви бях оказал.

На второ място, дълбоко съжалявам, че имах крайното неблагоразумие да отстъпя на настойчивите Ви молби и да се поведа по неверните доводи, с които Вие и някои други ме убедихте въпреки нежеланието ми да публикувам пътните си бележки. Моля Ви да си припомните колко пъти настоявах – ко-гато Вие изтъквахте като мотив обществената полза – да имате предвид, че яхусите са животински вид, крайно неподатлив на облагородяване чрез по-учения или примери; както впоследствие се оказа. Вместо да видя, че поне в този малък остров на злоупотребите и покварата се туря край, както имах основание да очаквам, ето че повече от шест месеца след излизането на кни-гата ми не съм чул тя да е оказала дори едно от въздействията, които очак-вах. Бях Ви помолил да ми съобщите писмено, когато се премахнат партии-те и котериите; когато съдиите станат образовани и честни; адвокатите почтени и скромни и проявят капчица здрав смисъл; когато на Смитфийлд лумнат пламъци от купища празни съчинения; когато образованието на мла-дите благородници се промени основно; когато лекарите бъдат изгонени от страната; когато яхусите се научат на добродетел, чест, истина и здрав смисъл; когато вечерните и сутрешни светски приеми, давани от минист-рите, бъдат премахнати завинаги; когато умът, заслугите и ученост та бъ-дат възнаградени; когато всички онези, които с проза или стихове позорят печата, бъдат осъдени да не ядат нищо друго освен собствените си бълвочи и да утоляват жаждата си със собственото си мастило. На тези и хиляди други реформи аз разчитах, осланяйки се на Вашето насърчение; защото те

наистина можеха да бъдат извлечени от поученията, дадени в моята книга. А трябва да се признае, че седем месеца са достатъчно дълго време, за да се поправят всички пороци и глупости, от които страдат яхусите, ако у тях по природа имаше и най-малката склонност към добродетел или мъдрост. И все пак Вашите писма далеч не оправдаха моите очаквания; напротив, всяка седмица куриерът пристига при мен, натоварен с клеветнически писания, „ключове", посочващи уж истинските имена на действащите лица, коментарии, бележки и „продължения" на моите пътешествия, в които ме обвиняват, че съм порицавал големи държавници, че съм принизявал човешката природа (те самонадеяно продължават да я назовават така) и че съм оскърбявал женския пол. Откривам също така, че писачите на тези купища хартия не са единодушни: някои от тях не ме признават за автор на собствените ми пътни бележки, докато други ме изкарват автор на книги, с които нямам нищо общо.

Откривам също, че Вашият печатар е бил дотолкова немарлив, щото е объркал времената и е сгрешил датите на отделните ми пътувания и завръщания, като не е посочвал точната година, месец и ден; а чувам, че след като е излязла книгата, моят оригинален ръкопис е бил унищожен изцяло. Аз също нямам у себе си никакъв препис, но все пак Ви изпращам някои поправки, които бихте могли да вмъкнете, ако някога има второ издание; не мога обаче да гарантирам за точността им и ще предоставя на моите проницателни и непредубедени читатели да ги съгласуват, както им е угодно.

Чувам, че някои от нашите морски яхуси критикували Моя моряшки език и на места го намирали неподходящ или остарял. Нямам вина за това: при първите ми пътувания, още на млади години, аз се учех от старите моряци и свикнах да говоря като тях. Но по-късно открих, че морските яхуси, подобно на сухоземните яхуси, са склонни да употребяват новоизковани думи, които те изменят всяка година; и при това старият им жаргон толкова много се променя, че, както си спомням, при всяко мое завръщане в собствената ми страна аз едва разбирах новия им език. Забелязвам, че когато, воден от любопитство, някой яху от Лондон ме посети в дома ми, нито той, нито аз можем да изложим схващанията си по начин, разбираем за другия.

Ако упрецте на яхусите можеха да ме засегнат, бих имал сериозни основания да се оплаквам, че някои от тях се осмеляват да приемат пътеписите ми за чиста измислица, плод на собственото ми въображение, и дори намекват че хоинъмите и яхусите не били по-реални от жителите на Утопия.

Всъщност трябва да призная, че що се отнася до хората от Лилипутия, Бробдингграг (така трябва да се пише тази дума, а не както погрешно е отпечатана Бробдингнаг) и Лапута, никога не съм чувал да има някой толкова самонадеян яху, който да отрича съществуването им или предадените от мен факти относно живота в тези страни, защото истината веднага убеждава всеки читател. А по-малко вероятно ли е моето описание на хоинъмите или яхусите, когато е явно, че в нашия град има хиляди яхуси, които се различават от своите оскотени събратя в Хоинъмландия само по това, че умеят да ломотят и не ходят голи? Аз написах тази книга за тяхно изправление, а не за да получа одобрението им. Всеобщата похвала на цялата им раса би имала по-малко значение за мен от цвиленето на двата изродени хоинъма, които държа в обора си, защото от хоинъмите, макар и да са изродени, аз все още придобивам някои чисти добродетели без примес от пороци.

Нима тези окаяни животни си въобразяват, че съм паднал толкова ниско, та да се заловя да защищавам истинността на писанията си? Макар да съм яху, добре известно е по цяла Хоинъмландия, че благодарение на поученията и примера на моя бележит господар аз можах в течение на две години да се освободя (с крайни усилия, признавам) от проклетия навик да лъжа, да извъртам истината, да мамя и да говоря двусмислено – навик, дълбоко вкоренен в самата душа на целия човешки род и особено на европейците.

Имам да отправя и други упреци по този досаден случай, но се отказвам да тревожа повече и себе си, и Вас. Трябва открито да призная, че откакто съм се завърнал, някои пороци на яхуската ми природа са се съживили у мен вследствие разговорите, които по неизбежна необходимост водих с неколцина от Вашия яхуски вид и особено с членове на собственото ми семейство; иначе никога нямаше да се залавям с такова нелепо начинание да преобразявам яхуската раса в това кралство; но сега вече веднъж завинаги съм се отказал от всякакви подобни фантастични планове.

2 април 1727 г.

ozone.bg

Предговор на издателя

Авторът на тези пътеписи, г-н Лемюъл Гъливър, е мой стар и близък приятел; а също и роднина от майчина страна. Изморен от множеството, което се стичаше в дома му в Редриф, преди около три години г-н Гъливър купи едно малко място с удобна къща близо до Нюърк в Нотингъмшиър, родния му край, където сега живее усамотено, дълбоко уважаван от съседите си.

Макар че г-н Гъливър е роден в Нотингъмшиър, където живееше баща му, чувал съм го да казва, че родът му е от Оксфордшир; мога да потвърдя това, тъй като съм виждал в гробищата при черквата в Банбъри няколко гробници и паметници на Гъливъровци.

Преди да напусне Редриф, той ми остави на съхранение следните книжа, като ми позволи да ги използвам, както намеря за добре. Прочетох този ръкопис внимателно три пъти: стилът е твърде обикновен и прост и по мое мнение единствената слабост на автора е, че подобно на всички пътешественици се увлича в подробности. В цялата книга се чувства атмосфера на истинност и действително авторът се отличава с такава честност, щото между съседите му в Редриф е станало нещо като поговорка, когато някой твърди нещо, да казват че то е тъй вярно, като да го е казал г-н Гъливър.

По съвета на няколко достойни личности, на които с разрешение на автора дадох да прочетат ръкописа, сега си позволявам да представя тази книга на публиката, като се надявам, че тя ще представлява, поне за известно време, по-добро развлечение за нашите млади благородници, отколкото баналните политически и партийни дрязги.

Настоящият том щеше да бъде двойно по-дебел, ако не се бях осмелил да зачеркна безброй пасажи относно ветровете и приливите, отклоненията на компаса и местонахождението на кораба при различните пътешествия; подробни описания за управление на кораби при буря, предадени с езика на моряците, както и всички сведения за географски дължини и ширини. Имам основания да се страхувам, че г-н Гъливър може да бъде малко недоволен, но реших да

съобразя произведението, доколкото е възможно, с обикновения читател. Във всеки случай, ако моето невежество по морски въпроси ме е подвело да направя някои грешки, единствено аз съм отговорен за това; ако ли пък някой пътешественик прояви любопитство и пожелае да види цялото съчинение, такова, каквото то е излязло изпод перото на автора, готов съм да удовлетворя желанието му.

Повече сведения за автора читателят ще получи от първите страници на книгата.

Ричард Симпсън

ozone.bg

Част първа

Пътуване до Лилипутия

ozone.bg

ozone.bg

Глава I

Авторът разказва за себе си и семейството си и какво най-напред го е подтикнало към пътешествия. Как претърпява корабокрушение и се спасява с плаване, как стига благополучно до брега на страната Лилипутия; как го пленяват и откарват във вътрешността на страната

Баща ми имаше малко имение в Нотингъмшиър; аз бях третият от петима сина. На четиринадесетгодишна възраст той ме изпрати в колежа „Еманюел“ в Кеймбридж, където прекарах три години, като се занимавах с ученето си, но понеже разноските по издръжката ми бяха прекалено тежко бреме за скромното състояние на баща ми (макар че той ми отделяше съвсем оскъдна сума), постъпих като ученик при видния холандски хирург г-н Джеймз Бейтс, при когото изкарах четири години, а дребните суми, които баща ми изпращаше от време на време, разходвах, за да уча навигация и други раздели на математиката, от полза за онези, които възнамеряват да пътешестват, защото винаги съм вярвал, че рано или късно ще имам щастието да пътувам по света. Когато напуснах г-н Бейтс, отидох при баща си и получих от него, от вуйчо си Джон и от някои други роднини помощ от четиридесет лири и обещание да ми пращат по тридесет лири за издръжката ми в Лайден; там учих медицина две години и седем месеца, тъй като знаех, че това ще ми бъде от полза при дълги морски пътувания.

Скоро след като се завърнах от Лайден, моят уважаван учител г-н Бейтс ме препоръча за корабен лекар на „Суолоу“, чийто капитан беше Ейбръхъм Панел; на тази служба прекарах три години и половина, като на-

правих две-три пътувания до Близкия изток и някои други страни. Когато се завърнах, реших да се установя в Лондон. Моят учител г-н Бейтс ме поощри и ме препоръча на мнозина пациенти. Наех част от една малка къща на улица „Оулд Джуъри“ и тъй като ме посъветваха да се задомя, ожених се за г-жа Мери Бъртън, втора дъщеря на г-н Едмънд Бъртън, търговец на чорапи и плетива на улица Нюгейт, от когото получих четиристотин лири като зестра.

Но тъй като моят уважаван учител Бейтс се помина след две години, а приятели имах малко, работата ми започна да запада; защото съвестта ми не ми позволяваше да тръгна по кривия път като мнозина от моите събратя. Затова, след като се посъветвах с жена си и с някои мои познати, реших отново да тръгна по море. Бях последователно лекар на два кораба и в течение на шест години направих няколко пътувания до Източна и Западна Индия; така увеличих състоянието си. През свободните си часове четях най-добрите автори, както стари, така и съвременни, тъй като винаги се запасявах с голям брой книги; а когато бях на суша, наблюдавах обичаите и нравите на местните хора и изучавах езика им, и то с голяма леснина, тъй като имам доста силна памет.

Понеже последното ми пътуване не излезе много благополучно, морето ми омръзна и аз реших да си остана у дома при жена си и децата си. Преместих се от улица Оулд Джуъри на Фетър Лейн и оттам в квартала Уапинг. където се надявах да намеря клиентела между моряците; но и там не успях. След като три години чаках работата ми да потръгне, приех едно изгодно предложение от капитан Уилиам Причард, собственик на кораба „Антилопа“, който заминаваше за Южните морета. Отпътувахме на 4 май 1699 г. от Бристол и отначало пътуването ни бе напълно благополучно.

По известни съображения неуместно би било да занимавам читателя с подробности за приключенията ни в тези морета. Достатъчно ще бъде да му кажа, че когато минавахме оттам на път към Източна Индия, бяхме отнесени от силна буря на югозапад от остров Ван Димен[2]. След като направихме измервания, открихме, че се намираме на 30 градуса и 2 минути южна ширина. Дванадесет души от екипажа бяха умрели от преумора и лошата храна; останалите бяха крайно изтощени. На 5 ноември – тогава започва лятото в

[2] Старото име на остров Тасмания.

тази част на света и времето беше доста мъгливо – дежурният забеляза скала на половин кабелт[3] от кораба; но вятърът беше толкова силен, че ни тласна право върху нея и корабът се разби. Шестима души от екипажа, между които бях и аз, спуснахме спасителната лодка и успяхме да се отдалечим от кораба и скалата. След като по мои пресмятания бяхме изминали около три левги[4], не бяхме повече в състояние да гребем, тъй като още преди да напуснем кораба, бяхме вече капнали от умора; затова се оставихме на милостта на вълните. След половин час една внезапна вихрушка от север преобърна лодката ни. Какво е станало с другарите ми от лодката, както и с онези, които се спасиха на скалата или останаха на кораба, не мога да кажа; смятам, че всички са загинали. Колкото до мен, аз плувах, както ме насочваше съдбата, носен от вятъра и прилива. Често спущах крака, ала не достигах дъно; но когато почти съвсем отпаднах и не можех повече да се боря с вълните, открих, че водата не е по-дълбока от ръста ми; по това време бурята беше постихнала. Дъното беше тъй слабо наклонено, че вървях близо цяла миля, докато стигна до брега; предполагам, че съм стъпил на твърда земя към осем часа вечерта. Навлязох в сушата почти на половин миля, но не можех да открия ни къщи, ни хора; или поне съм бил толкова изтощен, че не съм ги забелязал. Бях крайно уморен, а от горещото време и от почти четвъртината литър ракия, която бях изпил, преди да напусна кораба, много ми се спеше. Легнах на тревата, която беше много ниска и мека; спах така дълбоко, както не си спомням да съм спал в живота си; смятам, че съм спал повече от девет часа, защото, когато се събудих, тъкмо се развиделяваше. Опитах се да стана, но не можах да мръдна; открих, че както бях легнал по гръб, ръцете и краката ми са били здраво завързани за колчета, забити в земята; косата ми, която беше дълга и гъста, беше стегната по същия начин. Усещах също, че няколко тънки връвчици стягат тялото ми от мишниците до бедрата, Можех да гледам само нагоре; слънцето започна да припича и светлината мъчително пареше очите ми. Чух някакъв неясен шум наоколо си, но в положението, в което лежах, не можех да видя друго освен небето. След малко почувствах, че по левия ми крак се движи нещо живо, което, минавайки внимателно по гърдите ми, дойде почти до брадичката ми. Сведох колкото мога по-надолу

[3] Морска мярка за дължина, около 180 метра.
[4] Морска мярка за дължина, около 5 1/2 км.

очи и видях, че това нещо беше човешко същество, не по-високо от шест инча[5], с лък и стрела в ръце и колчан на гърба. Междувременно усетих, че най-малко още четиридесет подобни същества (както предположих) следваха първото. Бях крайно смаян и изкрещях тъй силно, че те побягнаха назад ужасени; а някои, както по-късно научих, пострадали, когато паднали на земята, скачайки от хълбоците ми. Във всеки случай те скоро се завърнаха и един от тях се осмели да дойде толкова близо, че да може да види цялото ми лице. От възхищение човечето вдигна очи към небето, разпери ръце и извика с писклив, но ясен глас:

„Хекина дегул!“ Останалите повториха същите думи няколко пъти, но тогава аз още не знаех какво значат те. През всичкото това време, както читателят може да си представи, аз лежах в крайно неудобно положение. Най-после, правейки усилия да се освободя, успях да скъсам вървите и да измъкна колчетата, които прикрепяха лявата ми ръка о земята, вдигнах я пред лицето си и открих начина, по който ме бяха вързали; същевременно, като дръпнах рязко глава – това ми причини страшна болка, – разхлабих малко вървите, с които бе привързана косата ми от лявата страна, и можах да извърна глава настрана около два инча. Но човечетата избягаха повторно, преди да мога да ги хвана. След това се вдигна голяма глъчка от пискливи гласчета и след като тя престана, чух как един от тях извика високо: „Толго фонак“, в същия миг усетих, че над сто стрели се забиха в лявата ми ръка и ме убодоха като игли. Освен това те изстреляха един залп стрели право нагоре, както ние изстрелваме гюллета в Европа, и много от тях, предполагам, са паднали по тялото ми (макар да не ги почувствах), а няколко паднаха и на лицето ми, което аз веднага покрих с лявата си ръка. Щом премина този дъжд от стрели, аз заохках от мъка и болка. И когато пак се опитах да се освободя, те изстреляха още един залп, по-голям от първия, а някои се опитаха да ме прободат в ребрата с копията си; но за щастие бях облечен с кожена дреха, която не можеха да пробият. Сметнах, че най-благоразумно е да лежа мирно; намерението ми бе да остана в това положение, докато се стъмни, когато лесно ще мога да се освободя, тъй като вече можех да движа лявата си ръка. Колкото до туземните жители, имах основания да смятам, че щях да се справя с най-големите войски, които биха изпратили срещу мен, ако всичките им

[5] Един инч = 2,54 см.

ozone.bg

войници бяха толкова големи като войника, когото бях видял. Но съдбата бе решила другояче. Щом човечетата видяха, че лежа мирно, те престанаха да пущат стрели. Но по растящата глъчка разбрах, че броят им се бе увеличил. На около четири ярда от мен, точно срещу дясното ми ухо, повече от час чувах да се трака и чука, сякаш много хора работеха нещо. Когато извърнах глава нататък, доколкото ми позволяваха колчетата и въжетата, видях, че бяха изградили подиум, висок фут и половина, на който можеха да се поберат четирима от местните жители; на него бяха опрели две-три стълби, по които можеха да се изкачат догоре. От тази площадка един от тях, който изглеждаше да е високопоставена личност, ми държа дълга реч, от която не разбрах нито дума. Пропуснах да спомена, че преди важната личност да започне тържественото си слово, тя извика три пъти: „Лак-гро дехул сан!“ (Тези думи, както и предишните, ми бяха по-късно повторени и обяснени.) След това петдесетина от жителите веднага се приближиха и прерязаха въжетата, които стягаха лявата страна на главата ми, така че да мога да обърна лице надясно, да наблюдавам този, който щеше да говори, и да следя жестовете му. Той изглеждаше на средна възраст и по-висок от другите трима, които го съпровождаха; единият от тях беше паж – държеше шлейфа на мантията му, и изглеждаше малко по-голям от средния ми пръст; другите двама стояха от двете му страни, за да го подкрепят. Той си послужи с всички ораторски похвати и аз можах да доловя няколко заплашителни фрази и други, пълни с обещания, състрадание и доброжелателство. Отговорих му с няколко думи, но по най-смирен начин, вдигайки лява ръка и очи към слънцето, сякаш го призовавах за свидетел; и понеже бях страшно изгладнял – не бях хапнал ни хапка не само откакто напуснах кораба, но и няколко часа преди това, – гласът на природата в мен бе така настойчив, че не можах да се въздържа да не изразя нетърпението си (може би против строгите правила на благоприличието), като често посочвах устата си с пръст, за да покажа, че искам храна. Хурго (така наричат там висшите сановници, както по-късно научих) ме разбра много добре: той слезе от площадката и заповяда да опрат няколко стълби о тялото ми, по които повече от сто души от местните жители се изкачиха и тръгнаха към устата ми, натоварени с пълни кошници храна, доставена и изпратена по заповед на краля веднага щом му било съобщено за мен. Забелязах, че имаше месо от различни животни, но не можах да ги разпозная по вкуса. Имаше плешки, бутове и рибици, подобни на овнешки, и то

много добре приготвени, но-бяха по-малки от крилцата на чучулига. Вземах по две-три на една хапка и слагах в устата си наведнъж по три хляба, които бяха големи приблизително колкото куршум за мускет. Носеха ми храна тичешком, като по хиляди начини изразяваха учудването и възхищението си от моето едро тяло и от апетита ми. После направих друг знак, с който показах, че искам да пия. Виждайки колко ям, те разбраха, че малко количество питие няма да ми бъде достатъчно; и понеже са извънредно сръчни, много ловко издигнаха с помощта на въжета една от най-големите си бъчви, после я изтъркулиха към ръката ми и избиха горния ѝ капак. Изпих я на един дъх, и нищо чудно, защото едва ли съдържаше повече от четвърт литър; имаше вкус на слабо бургундско вино, но много по-приятно. Донесоха ми втора бъчва, която изпих по същия начин и с жестове показах, че искам още, но те нямаха повече. Когато извърших тези чудеса, те се разкрещяха от радост и започнаха да танцуват по гърдите ми, като няколко пъти извикаха както отначало: „Хекина дегул!“ Направиха ми знак, че трябва да хвърля долу двете бъчви, но най-напред предупредиха хората да се отдръпнат, като викаха високо: „Борак мивола“! и когато видяха бъчвите да летят във въздуха, нададоха всеобщ вик: „Хекина дегул!“ Признавам, че когато човечетата ходеха нагоре-надолу по тялото ми, често ми идеше да грабна четиридесет-петдесет от онези, които можех да досегна, и да ги запратя на земята. Но помнейки каква болка бях изпитал от стрелите им, а това вероятно не беше най-лошото, което можеха да ми сторят, и понеже им бях дал честна дума – защото такъв бе смисълът на смиреното ми поведение, – аз скоро пропъдих тези изкушения. Освен това се смятах обвързан от законите на гостоприемството към народа, който ме бе угощавал тъй великолепно и с такива големи разноски. Все пак мислено не можех да се начудя на безстрашието на тези дребнички простосмъртни човечета, които дръзваха да се изкачват и да се разхождат по тялото ми, макар че ръката ми бе свободна, и да не треперят дори от вида на такова огромно същество, каквото сигурно съм им се виждал. Подир известно време, когато забелязаха, че вече не искам храна, пред мен се яви една високопоставена личност, изпратена от негово императорско величество. След като се изкачи на глезена на десния ми крак, той тръгна напред, придружен от десетина души от свитата си; извади пълномощията си, подпечатани с кралския печат, вдигна ги близо до очите ми и говори около десет минути без признаци на гняв, но с някаква непоколебима решителност, като често соче-

ше напред; както по-късно разбрах, той сочел към столицата, намираща се на половин миля разстояние, където негово величество, след съвещание на кралския съвет, наредил да бъда закаран. Отговорих с няколко думи, но това беше напразно; тогава направих знак с лявата си ръка, която беше свободна, като я сложих върху дясната (но над главата на негово превъзходителство, защото се боях да не ударя или него, или някого от свитата му) и после на главата и тялото си, за да покажа, че желая да ме освободят.

Той, изглежда, ме разбра достатъчно добре, защото разтърси глава в знак на несъгласие, като държеше ръката си по начин, който да покаже, че трябва да бъда пренесен като пленник. Обаче направи и други знаци, за да ме накара да разбера, че ще ми дават достатъчно храна и питие и ще се отнасят много добре с мен. Тогава отново ми се доиска да се опитам да скъсам вървите, с които бях вързан; но тъй като още чувствах смъдежа на стрелите им по лицето и ръцете си – те бяха целите в мехури и от тях още стърчаха много стрели – и понеже забелязах също така, че броят на неприятелите ми се увеличаваше, направих знаци, за да им покажа, че могат да правят с мен, каквото си искат. След това хурго и свитата му се оттеглиха много учтиво и с развеселени лица. Скоро чух задружни викове, при които често се повтаряха думите „пеплом селан“, и усетих, че голям брой хора разхлабват вървите от лявата ми страна дотолкова, че да мога да се обърна надясно и да се облекча, като пусна вода. И аз действително пуснах вода изобилно, за голямо учудване на хората, които, догаждайки по движенията ми какво се готвех да правя, бързо се отстраниха наляво и надясно, за да избягнат струята, която тъй шумно и бурно се изливаше от мен. Преди това обаче намазаха лицето и двете ми ръце с някакво ароматно мазило, от което след няколко минути парливата болка от стрелите мина напълно.

Така облекчен и успокоен, с възстановени сили от ястията и питието, които бяха много хранителни, аз почувствах, че ми се доспива. Спал съм около осем часа, както по-късно ми казаха; и нищо чудно, тъй като по заповед на императора лекарите били сложили приспивателна билка в бъчвите с вино.

Изглежда, че още веднага щом ме намерили заспал, след излизането ми на брега, императорът бил уведомен с нарочен вестоносец; и кралският съвет решил да бъда вързан по начина, който вече описах (това било извършено през нощта, докато съм спял), да ми се изпратят изобилна храна и питие и да се изработи машина, с която да бъда пренесен в столицата.

Това решение може да изглежда смело и опасно и аз съм сигурен, че никой европейски владетел не би го взел при подобен случай; по мое мнение обаче то беше извънредно благоразумно и великодушно. Защото, ако тези хора се бяха опитали да ме убият с копията и стрелите си, докато спях, сигурно щях да се събудя още щом усетех сърбежа, и това щеше така да ме разяри и да ми даде такава сила, че да скъсам вървите, с които бях вързан; след което, понеже не бяха в състояние да ми окажат съпротива, не биха могли да очакват и никаква милост от мен.

Тези хора са отлични математици и са стигнали до голямо съвършенство в областта на механиката благодарение на подкрепата и насърчението на императора, който е прочут покровител на науките. Този владетел притежава много машини на колела за пренос на трупи и други големи тежести. Той често строи най-големите бойни кораби, някои от които девет фута[6] дълги, в самите гори, където се добива дървеният материал, и нарежда да ги пренасят с помощта на тези машини до морето, което е на триста-четиристотин ярда оттам. Петстотин дърводелци и инженери били веднага впрегнати в работа, за да построят най-голямата машина в страната. Тя представляваше дървена плоскост, повдигната на три инча от земята, около седем фута дълга и четири широка, която се движеше на двадесет и две колела. Викът, който чух да надават всички, беше предизвикан от пристигането на тази машина, която тръгнала четири часа след като съм излязъл на брега. Поставили я успоредно с мен, както лежах. Но главната трудност била да ме повдигнат и сложат на возилото. За тази цел забили осемдесет пръта, високи един фут, завързали за тях много здрави въжета, дебели колкото обикновен канап и снабдени на свободния край с куки; после закачили тези куки за няколкото превръзки, които работниците били прекарали под врата, ръцете, тялото и краката ми. Деветстотин от най-силните мъже трябвало да теглят тези въжета чрез скрипци, прикрепени за прътите; и така за по-малко от три часа съм бил повдигнат нагоре, спуснат върху машината и завързан здраво върху нея. Всичко това ми бе разказано, защото, докато се е извършвала цялата операция, аз съм спял дълбоко вследствие приспивателното, сложено във виното, което бях изпил. Хиляда и петстотин от най-едрите кралски коне, всеки висок около четири и половина инча, бяха

[6] Един фут = 30,48 см.

използвани да теглят машината до столицата, която, както вече казах, се намираше на половин миля оттам.

Около четири часа след като бяхме тръгнали на път, аз се събудих от една много смешна случка: возилото било спряно за малко, за да оправят някаква повреда, и двама-трима младежи полюбопитствали да видят как изглеждам, когато спя; качили се на машината, пристъпвайки съвсем леко, но един от тях, офицер от конвоя, мушнал острия край на късото си копие доста навътре в лявата ми ноздра, което погъделичка носа ми като сламка, и аз силно кихнах; те се изтеглили крадешком и едва три седмици по-късно научих за причината на пробуждането ми. През останалата част на деня направихме дълъг преход, а през нощта спряхме на почивка, като по петстотин от конвоиращите ме войници стояха от двете ми страни, половината с факли в ръце, а другата половина с лъкове и стрели, готови да почнат да стрелят по мен, ако се опитам да помръдна. На следната утрин, при изгрев слънце, продължихме и към пладне стигнахме на двеста ярда от градските порти. Императорът и целият му двор излязоха да ни посрещнат; но висшите сановници в никой случай не искаха да допуснат негово величество да изложи на опасност собствената си особа, като се изкачи върху тялото ми.

На мястото, където спря возилото, се издигаше старинен храм, който се смята за най-голямата сграда в цялото кралство; и понеже преди няколко години бил осквернен – в него било извършено някакво чудовищно убийство, – хората в религиозния си фанатизъм го считали за омърсен; затова цялата украса и храмовите принадлежности били изнесени и сега се използвал като обикновена сграда. Било решено да бъда настанен там. Главният вход на северната страна беше около четири фута висок и почти два фута широк и аз лесно можех да пропълзя през него. От двете страни на входа имаше по един малък прозорец на височина около шест инча от пода; през прозореца на лявата страна кралските ковачи вкараха деветдесет и една вериги, подобни на верижките на европейските дамски часовници и почти толкова дебели, които бяха прикрепени към левия ми крак с тридесет и шест катанеца. Срещу този храм, от другата страна на главния път, на двадесет фута разстояние се издигаше куличка, най-малко пет фута висока. Императорът се изкачи на нея, придружен от мнозина от първите велможи на двора си, за да има възможност да ме разгледа; така ми казаха после, тъй като аз не можех да го видя. Смяташе се, че над сто хиляди души са дошли от града

със същата цел; и въпреки стражата, мисля, че на няколко пъти не по-малко от десетина хиляди с помощта на стълби се изкачваха по тялото ми. Обаче скоро бе издадена прокламация, с която това се забраняваше под страх от смъртно наказание. Когато работниците се увериха, че е невъзможно да се откъсна от веригите си, те прерязаха всички върви, с които бях вързан; тогава се изправих, обхванат от най-тъжното настроение, в което някога съм бил. Но учудването на хората и глъчката, която се вдигна, когато ме видяха как се изправям и почвам да ходя, бяха неописуеми. Веригите около левия ми крак бяха около два ярда дълги и ми даваха възможност не само да ходя напред-назад в полукръг, но също така, понеже бяха прикрепени на четири инча от входа, позволяваха ми да пропълзявам вътре и да се излягам с целия си ръст в храма.